

Till:
Regeringen

Bilagor:
Förteckning över företag och organisationer som officiellt stödjer Marschen för tillgänglighet och våra krav
Förteckning över enskilda som stödjer Marschen för tillgänglighet och våra krav

Hög tröskel lika diskriminerande som rasistisk dörrvakt!

Sverige är idag långt ifrån ett samhälle för alla. Affärer, företag, skolor, lekplatser, myndigheter, kommunalhus, partilokaler, biografier, restauranger, webbsidor etc. förblir alltjämt otillgängliga för personer med funktionshinder. Detta trots att lagstiftning för att tillgängliggöra samhället på vissa områden funnits sedan sextiotalet.

Idag, lördag 16 augusti, genomförs Marschen för tillgänglighet i centrala Stockholm. Marschen har två syften: att införa en antidiskrimineringslagstiftning som förbjuder otillgänglighet och att värna den befintliga lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Mer än 50 organisationer och företag stödjer marschen och dess syfte. **Tillsammans representerar de företag, organisationer och enskilda som stödjer Marschen för tillgänglighet mer än 400 000 människor, vilket alltså är 5 % av svenska folket.** Vårt krav har således ett brett och starkt stöd.

Tillgänglighet är i grunden en mänsklig rättighet; otillgänglighet innebär en kränkning av alla människors rätt att delta i och ta del av samhället som vem som helst. Otillgänglighet är också diskriminering. När ett barn med funktionshinder inte kan komma in i sin skola eller nyttja en lekplats blir barnet diskriminerat. När en person i rullstol inte kan komma in i en affär blir personen diskriminerad. När en person med synskada inte kan ta del av myndighetsinformation på webben blir personen diskriminerad. När en person med läs- och skrivsvårigheter förvägras sin lagstadgade rätt till särskilda insatser i skolan blir personen diskriminerad. Att inte kunna nyttja tåg, bussar, båtar, flyg eller hyrbilar som alla andra är diskriminering. Att inte komma in i affärer, postkontor, banker, biografier, myndigheter, restauranger, uteställen etc är diskriminering. Att inte kunna gå på toaletten på nämnda ställen är diskriminering.

I Sverige finns redan kraftig lagstiftning som är tänkt att tillgängliggöra samhället. Vissa lagar är stiftade för flera decennier sedan. Detta märks bland annat i Plan och Byggnadslagen som sedan 1966 innehåller utförliga regler för byggande ur tillgänglighetssynpunkt. Problemet är att dessa inte efterlevs. Ett annat konkret och häpnadsväckande exempel är lag om handikappanpassning av kollektivtrafiken som stiftades 1979. Trots att mycket har gjorts inom kollektivtrafiken med nya trafiksystem och fordon har personer med funktionshinder i praktiken lämnats utanför och är fortfarande hänvisade till särlösningar som färdtjänst. Detta är ett system där kostnaden inte täcks inom kollektivtrafikens ordinarie taxebestämmelser eller där

www.tillganglighetsmarschen.nu

rätten till spontant resande inte finns, utan man måste i många fall förbeställa sin resa. Antalet resor i månaden är ofta också hårt reglerat. Hur kommer det sig att trafikanordnare och huvudmän fått fortsätta ignorera personer med funktionshinder som kunder inom kollektivtrafiken och hänvisa dessa till diskriminerande särlösningar? 24 år är en lång tid.

Svensk lagstiftning saknar reella sanktionsmöjligheter. Om ett bussbolag inte tillgängliggör sina bussar med exempelvis liftar (för exempelvis personer som använder rullstol) eller högtalarutrop (för exempelvis personer med lässvårigheter eller synskador) riskerar de inte nämnvärda repressalier - möjligtvis dålig PR inom funktionshindersfären. I Sverige är otillgänglighet i lagens mening inte heller diskriminering. Det måste det vara! En antidiskrimineringslag som förbjuder otillgänglighet skulle innebära att otillgängligheten länkas på individnivå. Det är individer som drabbas av otillgängligheten och det är där möjligheten att ingripa mot de företag, affärer, kommuner, landsting, statliga myndigheter och så vidare som inte följer lagstiftningen måste finnas.

Men otillgänglighet drabbar inte bara personer med funktionshinder, utan föräldrar, barn, pojk- och flickvänner, makar, kompisar – kort sagt: samhället i stort. Inte minst drabbas samhället av en förlust i människoliv genom att utestänga en så stor del av befolkningen från samhällslivet. Att inte ge personer med funktionshinder samma möjligheter till utbildning och arbete innebär dessutom att Sverige årligen går miste om enorma summor pengar. Otillgänglighet av den grad som finns i Sverige idag är ovärdigt ett modernt samhälle.

I USA finns sedan 1990 en omfattande antidiskrimineringslagstiftning, som bland annat förbjuder otillgänglighet, i och med ADA (Americans with Disabilities Act). Det skall inte stickas under stol med att den amerikanska lagstiftningen har brister, men den föreskriver att, med undantag för äldre byggnader, *alla* hinder för tillgänglighet ska undanröjas. Bussar, trottoarer, restauranger, köpcenter, affärer, myndigheter, strandpromenader och till och med stränder ska vara tillgängliga. I praktiken innebär detta att om någon kan påvisa bristande tillgänglighet och en godtagbar lösning finns ska den lösningen utföras. Det företag som motsätter sig kan vänta kraftiga böter, indragna tillstånd och stämningar på miljonbelopp. Medan USA av idag är ett samhälle som i långt större utsträckning än Sverige är tillgängligt, och därmed *inkluderar* personer med funktionshinder, fortsätter Sverige att *exkludera*. Sverige är alltså 13 år efter USA.

LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, ger personer med omfattande funktionshinder en rad rättigheter, däribland assistent, ledsagare och kontaktperson. När LSS kom 1993 innebar den en revolution för många personer med funktionshinder: plötsligt kunde man leva sitt liv mer som vem som helst, utanför institutioner och känslan av att vara ett bihang, en belastning och till besvär. De rättigheter som LSS ger är därmed en självklar del av ett tillgängligt Sverige, men lagen hotas idag bland annat av det domstolstrots som kommuner ägnar sig åt i allt högre grad. Ett trots som innebär att den som får rätt till en insats enligt LSS inte får insatsen verkställd med motivet att det saknas pengar.

Tillgänglighet är i grunden en fråga om mänskliga rättigheter. Alla tycks i teorin vara överens om att Sverige ska vara tillgängligt, men i praktiken är merparten av samhället inte på långa vägar tillgängligt. Därför anser vi att en antidiskrimineringslag som förbjuder otillgänglighet måste till. Att alla ska kunna gå över en gata eller kunna komma åt webbsidor, kunna titta på ett musikevenemang eller äta ute med sin partner, sina föräldrar, sina barn eller sina vänner får inte bara vara någonting som står som rekommendationer i lagar och förordningar och som alla håller med om, men ingen gör något åt. Det måste vara ett krav; Sverige måste gå från ord till handling.

Härmed kräver vi att regeringen omedelbart inleder arbetet med att införa en antidiskrimineringslagstiftning som förbjuder otillgänglighet och slår vakt om lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Vi emotser ett skriftligt svar där regeringen redogör för vilka åtgärder man ämnar vidta.

Ledningsgruppen för Marschen för tillgänglighet:

Hans Filipsson, vice ordförande De Unga med Neurologiska Funktionshinder i Sverige (DUNS)

Veronica Svensk, vice ordförande Förbundet Unga Rörelsehindrade

Jonas Franksson, ordförande Förbundet Unga Rörelsehindrade

Tommy Hagström, ordförande De Handikappades Riksförbund (DHR) Stockholms län

Sari Nykvist, Stockholmskooperativet för Independent Living (STIL)

Anna Bergholtz, ledamot Riksorganisationen Unga Synskadade (US)